

Bréf til Bjarna: Bréfitari Pétur Benediktsson bróðir hans, mars 1934 til október 1945 2. hluti af 4.

Bjarni Benediktsson – peningum stolið úr Landsbankanum – spillingin í bönkunum – nasisminn -
siðferði – Alþýðublaðið - ofstjórn – óstjórn – Sjálfstæðisflokkurinn – Bændaflokkurinn – krukku -
mistök – frjálslyndi – einstaklingsfrelsi - innflutninghöft - líftryggingargjald – mjólkurmálið –
heimskreppan – takmörk á saltfiskframleiðslu – gengislækkun eða tollahækkun – normenn –
samningar – Danmörk – Ítalía – Spánn – Portúgal – fiskur – Stúdentafélagið – borgarstjórakostning –
byrjunarlaun 250 krónur – betra að kaupa frakka með pening en þúrtvíni og hangiketi -

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

---

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360

Fjölskyldan

Askja 3-1, Örk 6

©Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Höfu, 7. 11. 1934.

Skjala 19/11/34

Kæri bróðir,

Beðni þakks fyrir síðasta
bréf þitt, dagseltt 17. f. M., sem ég
fekk í fyrradag. Var það poststimpl-
að á Ísafirði og geri ég ráð fyrir
að það hafi verið til að samna
hærdóm þínu og til að halda uppi
eftavenjnum stöðu þinnar, að
þú sendir það þessa leið.

Ég hef ekki margt að skrifa
fremur en vant er. Mér virðist af-
stada stjórnarhlutins gagnvart veska-
mannafélögum - bristada - félagi
"þínu" vera hreinasta ofbeldi, eins
og raunar afstada þeirra í fleiri
málum. Má þar nefna deiluna
milli Jóns Ándurs og Ísaffjardarbolsa
um þingfararleyfi hans, þar sem

bolsas beittu örgustu afturhalds aðferðum
- aðferðum sem stjórnarskráin
sjálf fordæmis með því að banna
umboðswaldinu að beita þeim gegn
embættismönnum, sem kosnir eru á
þing. - Svona mál virðist mér að
þið ættuð að taka ~~þ~~ til meðferða
meira en gest hefir verið á almennum
lýðræðis-grundvelli. Ætti það
að vera heilbrigði pólitík til
langframa en að hola Gyðinga-
oförnum Hitlers- og setja sig í
spor haldstjórans en Höfðunga í
spor Gyðinganna, sbr. leitara
í Moggva ekki alls fyrir löngu.

Xú, þegar afstjórn á ýmsum
sviðum og óstjórn á öllum fer
saman ætti að vera tækifæri
fyrir hris fjálslyndari öfl til að
koma fram úr skinnaskotunum
á ný. Meira en það, það á að
vera högt að vinna Sjálfstæðis-
flokkinn eindregit fyrir fjálslynd-
ari stefnu en það hefir ríkt

2/ og til að fá blett niður nazistadekrið,
sem aldrei getur orðið flokksnum til
annars en skata og skammur. Ef
heft væri að láta blöðin taka hveina,
frjólslýnda afstöðu væri nikit um-
it. Því að meiri hlutinn af þeim mön-
num sem litit hefir borgaraðgar
ofbeldiskenningar hjón auga er
ánægður, ef flokkurinn aðeins
sýni, að hann hafi ákvæða
afstöðu, hver sem hún er. En það
þýðir ekkert að hrópa upp um ofbeldi
"rauðu samfylkingarinnar" & hvegin
degi (þá vel í máli, þar sem vafa-
samt er, hvort hún sýni nokkurt of-
beldi) ef jafnframt er gatt að sér
yfir ofbeldisverkum þeim, sem
"svarta samfylkingin" fremur í öllum
öðrum löndum. Það sem þarf er
skoðun, stefna, sem mun finna
að liggur til grundvallar í ~~hinnu~~
afstöðunni til einstakra mála.
Ékki gersamlega ábyrgðarlauð

tilviljunarafstæða: hverju máli fyrir
sig, einungis til að geta haldið áfram
að hrópa sem best.

Dæmi: 1/ Eitt hið allra-vit-
lausasta sem sést hefir á prenti, var,
þegar Mbl (og „Vísir“ e.t.v. líka?) vildi
láta dröga Vilmund til ábyrgðar
út af krökku-mistöku apótekara
nokkurs í hægðs apóteki, eða a. u. t.
töldu þetta sambærilegt óforsvaranlegu
eftirlitsleysi í Landsbankanum, u. a.
frá endurskotenda hálfu.

2/ Nýrra mál. Efri deildar kœn-
ingur fræga. Demalaus glap skyggni
að taka ekki stak ákvæða afstöðu
móti stóks skap bændaflokks manna
(- og gerir ráð fyrir að það sé lygi,
að Sjálfstæðis flokkurinn hafi verið
í vitund með Bændaflokksmönnum).
Þar var ágelt tekifori til að sýna
sinn demókratiska hugsunarhátt
með hógværru en ákvæðinu á minni-
ingarsvein til Bændafl., áður en
kosningarnar fóru fram. Þá var

3/ á eftir heft að hafa stís ort um
úrskurð Jóns Bald., að þeir er tók til
frávisunar lista þ. Br. (og finnst
mér þó að sönnu, að honum væri
það "mátulega í rass rekið" að
listi hans var að engu hafður).
En nú lítur svo út í almennings
augum, sem þeir sé samábyrgis
hinum bjálfunum í þessu heimsk-
lega frumflaupi.

Fleira mætti vafalaust
til tína. En aðal atvikið er þetta:
Að taka upp baráttuna gegn ofstjórn
og óstjórn. Að berjast á grundvelli
frjálslyndisins, en láta þó eigi ortin
teygja sig út á villi götu. Sérsták-
lega verður að varast að berjast fyrir
afnámi þess háttar hafta ~~af~~ á
"einstaklingsfölsinu", sem vitaulegt
er að enginn, sem ábyrgur er gjörð
sinna, mundi afneima. Þó á hís við
M. dós. predikunar fyrir afnámi
inflatningshaftanna. Sjálfsoyrt
mætti koma þeim betur fyrir, en

afndum þeirra í náinni framtíð fjórti gengis-
lironu og óstöðugt, stjórulaust gengi.

- Egi fer ekki lengra út í þessu máli,
fala eigi um „mjólkurmálið“ eða „kyót-
málið“ að svo stöddu. En mér skilst,
að flokkurinn haf. samþykkt að
verða sés til skammrar í þeim, ófru-
hvorn eða báðum.

Kæri bróðir, þú þarft ekki
að skrifa mér svar þitt við þessum
lestri, eg veit hvern þú heytur að
vera: þetta er allt gott og blessað á
poppínum, en hvernig er þú þú
að koma fram nokkru umbótum,
meðan aðal mál gagna flokksins
er stjórnað af greindarminnsta og
ósidastasta) götustrák # landsins?
Undir þessu spurningu heyt eg að
taka með þér. —

EKKI tími að skrifa meira.
Blót hjá Pétri Ól. Gæm til Stollu í
sama böggli. Kveður þá G. - Söll.
P.

*) Þú afsakar, ef þér finnst eg ganga á rétt
samverkansátt þín við útrásir með þessum
orði. Eg mundi ekki eftir honum og eg skrifaði.

Höfu, 1. desember 1934.

Kær brotist.

Nokkrar línur til að þakka síðasta bréf og eins fyrirlestur þinn í "Verði" þótti mér vent um að sjá, að þú hafst að nokkru leyti ortit við áminningu minni þegar áður en hún var skrifuð. Vörn þín fyrir Valpij Mbl-ritstjóra þykir oss eigi nokkilega samfarandi. Mun þú eigi að sinna ástæða til að breyta þeirri skáttu að hann sé illmenni af "innvi hvót sálar sinnar" og labbakitur þinn mesti. Yfirlétt finnst mér þú heit til ógagn rjúnum oft og einnatt á þá samherja þína, sbr. að þú hefst haldið uppi vörnum fyrir Kv. Gud. og Jóhann Mplles í bréfunum til mín áður, þótt ómögulegt sé með samgöngu að reita, að þetta eru hveini fróðsnuakkar og gagnslausir í alvarlegum málefnum. — Hitt er annað mál, að það, sem andstæðingar ykkar selja út á þessa herra er einnatt ósamgjörnt eða byggt á hveinum

ósamindum. En þótt þeir hafi ekki
þá galla, sem venja er að vera þeim
á brýn, er samarlega engin ástæða
til að sjá ekki aðra galla þeirra.

Jaja, það kemur gestir eins

og vant er þegar ég etla að skrifa
og verð ég þú að hætta að sinna.

Ef Sigurður Jónasson er með

skipinu áttu stíran blataböggul hjá
honum. Annars er böggullinn hjá

Jóa Sam.

Beztu kveðjur

þinn bróðir

P.

Írótn, 3. janúar 1934.

Skjala 257/357

Kæri bróðir.

Bestu óskir um gleðilegt nýtt ár með þökk fyrir hið lifna. Éinnig þakki fyrir bréf þitt hið síðasta. Undanleg áhrif getur vonda félagskapur haft á góða menn, að þú skulir telja það forvaranlegt fyrir samvirku þinni að gefa Valtý eftir selid í útværsvæði. Ég sé enga röksend sem meli með þú að hafa hann þar aðra en þá að það geti verið f. þ. til skapraunar - en samt gómar mig að þú fáið áður en líkur meiri skapraun af að koma Valtý þarna að heldur en andstæðingur ykkar. En það tjáir víst ekki að eigna þig með eilífum áminningu og er þú sannilega best að taka þetta út af dagstrá.

Þetta er heldur fát að frétta.

Jón Blöndal sá ég skömmu fyrir jól og ríktist hann vera nokkurn veginn hress, þó að vitanlega verði hann að fara mjög varlega með sig, fara

snemma í rúmið o. s. frv. Dandi þorvaldur
bróður hans hefir vitanlega fengið mikit
á hann. Eg var við bálfrö þ. ásamt all-
mörqum öðrum Íslendingum. Síra Haukur
taladi þar; hefi eg margt vitlaust heyrt
á afi mínum, bæði hjá prestum og
öðrum, en svartara og samhengisnaud-
ara bulli man eg ekki eftir. Mér var
sogt á eftir, að þetta hefði átt að tákna
bæn, og að karlinn mundi hafa verið
vondur yfir þí að mega ekki halda
ræðu. En þorvaldur hafði víst sjálfur
"lagt svo fyrir, að engin ræða skyldi haldin.
Það er leitt, að það skuli ekki vera orðinn
almennari situr að losa sig við presta
við jartarfarir, þí að eg skil ekki ann-
að en að öllum hljóti að vera rann að
heyrta þú þeirra á. m. k. öllum upplýstum
mönnum, í lánqflestum tilfellum. En
menn kanna ekki við að bjóta al-
menna sitvenju við slík tákifari.

Heldur er ómerkilegt félagslíf hér,
eins og þú getur best markað af þí, að
'Aquist danskri er orðinn helsti ræðu-
maður bæði í stúdentafélaginu og Ís-
lendivagafélaginu. Annað dreyftar-

2/ merki má nefna, að ekki tókst að halda þorlaksblót í ár, þótt góðir aðdrættis væri á hangikeli og Carlsberg eða Túborg hafi verið brúum að lafa að gefa og bygg 40 potta af bjór. Var að sögn ekki hægt að fá húsnæði nema með okurverki ~~og~~ en þeir jafnframt voru vit, að enginn áhugi væri fyrir þátttöku. Eru þó mjög margir skólastar hér; - semilega eru þeir orðnir of margir til þess að halda uppi góðum félagsskap.

Þá er bert að kvabba svolítið á þér að vanda. Sendi þér hér innan í rukkurasmíða um líftryggingargjald. Semilega á ég enga „innviðun“ hjá þér sem stendur, en getis þú greitt þetta fyrir mig? Ef þú ekki hefur peninga væri e.t.v. hægt að fá afu til að greiða það í bili. Þú gjörir svo vel að segja mér hvaða ráðstöfun þú gerir í þeir efni. Ef þörf gerist ætí ég að geta sent peningana heim í næsta mánu. En þar sem alltaf er verið að biðja mann að kaupa eitthvað, ætí öðru

hvoru, bæði fyrir mönnum, Kristjönu o. fl.
vari e. t. v. hentara að jafna greiðslurnar
þannig. - Í þessu sambandi verð ég
að geta þess, að innviðun þín hjá mér
er, þú miltur, „innviðun“ sem stendur,
meðfram vegna flutningsbraks, en ætí
þó fljótlega að fara að smá „þíva“,
a. m. k. þegar verur. Ef þú kaupir nikit
^{þú eitthvað}
af bókum frá útlöndum, sem þú pantar
eða letur panta, vari e. t. v. heppilegt að
þú létir mig útvega þar og senda
gegnum Levin & Munksgaard. Það getur
þú a. m. k. athugað.

Xú, sv skilt mér að haffadrætti
hefjist að nýju í marts. Hvenur á máttu
að vera búinn að borga þú miða sína
þar og hve nikit á að borga í einu?
Annarsþá Maren móðurseyti er heldur
víst að ég sé vandrú yfir þú að fá
engan innviðun, þú að hún og
Kvakkarnir sendu mér ljótmali Gr. Th.
í jólagjöf? - Hvernig er árangurinn
af haffadrættinu fyrir háskólann?

þú eitt atvikið einu var
ablat. ég að nefna í sambandi við

3/ lífs ábyrgðina. Það var ætluð mín þegar
ég fékk þessa lífsábyrgð, að hún ætti
að ~~þessa~~ ^{greiddast} komu minni ~~til~~ ef ég hoykti
upp af á undan, en ég lét samt
gefa skírteinið út til "réttis handhafa".
Er það þá ekki nóg að ég skrifi sjálfur
á skírteini þessa ráðstöfun?

Xú, fleira man ég ekki
að kvabba um. Ég á að biðja
Tómas Tómassen ölgerðarmann fyrir
einhverja hápu til Kristjónu og bið
ham þá jafnframt fyrir bláa böggu
sem ég skrifa utan á til hennar.
Veret er, að ég hef aldrei séð mann-
inn né við ham talað (nema
í síma í doo) og veit þú ekki
hvort ég þinn ham nitur við
skip á morgun.

Bestu kveðjur frá húsfreyjum
og mér. Þinn bróðir P.

það virðist eins og frk. A. sé hálf-
reid við mig, af okkurnum ástoðum.
Þú maust að ég átti að koma greinum
þínum um Hermann til hennar í Lúna.
Það hafði dregist viku til 10 daga, en
hún var þá búin að reikna út, að ég hefði
getað komið með blóðin a. m. k. man-
vði fyrr! (þ. e. töluvert löngu áður en þau
koma út). Ég fékk henni einnig skrif
Hermanns en fékk þau endursend u.
hal! - Í það skofti fannst mér hún
hafa allt á hornum sér við mig. Nokkur
tíðar hitti ég hana á götu, var að flyta
mér, en varð þó að tala við hana 1/2 tíma,
en hún kvæðst ekki þola að fá mig
(né aðra) í heimsókn. Notaði hún
þetta samtak aðall. til að dala ill
um jóni Lerfs (sem henni finnst allra
manna verstur og hettulegastur) og
að áminna mig um að gera Guðkinn
ekki á móti skapi, „hún hefir svo
miklu henni sósíal stamneli en þú, góði.“
Sumpennur illt umtal um „hara Ragnhildi
gömlu“ (þ. önnu) sem henni er nú orðið meir.
illa við. — P.

Höfu, 29. mars 1935.

Kæri bróðir.

Sendi þér þessar línur í von um, að ég eigi bréf frá þér á leiðinni, þú að alllangt er nú orðið síðan ég hefi frétt frá þér eða öðrum heima. Þó fékk ég Alþbl. og nokkra Vísisblaða í dag. - Lát jóns þarlákssonar hefti ég áður frétt. Þó er varla hægt að segja, að þess hafi verið getið í dönsk-um blöðum: Í „Berlingske“ var þess rétt getið í tveim línnum í kveld-útgáfunni, alls ekki í morgunútgáfunni. Í Pólitíkinni var ekki einu stafur, en í Dagens Nyheder hefti verið grein um jón. Ekki hefi ég þó séð hana. - Íslendingar eru allir hissa og hneyxlatir á þessum dönskum og steytingarleysi.

Hvern eltit þú nú að gera borgar-
sljóra í stað jóns? Ég vona, að þú
látir ekki þá skömm eftir þig

liggjá að láta Guðmund 'Asbjörnsson, Magnús Guðmundsson eta aðra álíka kóna kemast í stöðuna. E. t. v. „lætur“ þú þá kjósa þig? Ég veit að játa, að ef þú gefur ekki kost á þér, þá ég ekki sé, að vól geti verið á neinum nýti- legum manni í líti ykkar. Agnar Nordfjört var hér í gær og þrættad mikið að vanda; taldi hann sjálfsagt að Gættar Þorsteinsson hrum. yrt. kosinn ef hann vildi vit þú líta. Ég veit, að Gættar er að vísu hartvítugur og sjálfsagt nýtur flokksmáður, en ég hefði alltaf í myndot mér hann sem dóna eta hálf dóna. Hverja hafi þú aðra Guðmund þegar- gjaldkera? Gunnar Espólín? (Um þessa háttsettu embættis mun þegarinn má víst með samni segja, það sem Björn gamli Jónsson sagði um ritstjóra 'Isafoldar, sem við tóku af honum, að „annar er barn en hinn er bandit“). „lítlitit er fuottu svart.“ Sigurð Jónsson hafi þú náttúrulega ekki vit á að kjósa, enda pólitískt ómögulegt. - Mér finnst vand- ræði ykkar vera svo mikil, að mér hefði nærri þú dottið í hug að salkja um starfitt, En ekki kynni þú víst heldur

2/ góðri lukku að stýra fyrir flakki
ykkar að fá mig, því að sermílega
mundi ég eiga samleit með þeim „rautí“
í allt eins mörgum málum og „ykkur“
Guðrúnur í Ási (sem raunar er nú virt
ekki í bæjarstjórn en má skota sem
„symbol“ fyrir KFUM-litid í bæjarstjórninni)

- Ágætt hjá Hröfloni að gera Berg
Jónsson að bæjarfógeta í Hafnarfirði.
Þeir koma sjálfsagt til að hafa mikla
áungru af þeirri skipun. Greinir sig-
fisar Sigurbjartarsenar til Jónasar í
Alþbl. að mörgu leyti gótt, sérstaklega
þetta, að benda Jónasi á, að hann
sé ortinn „gamall maður.“ Hvern vildu
sósíalistar annars fá í stöðuna? Er
þetta e.t.v. bara hræsni hjá Alþbl.
til að reyna að hræta Berg í stúku?

Allt gott af okkur að fréttu.

Flytjum í næstu viku og verður
utanáskriftin Amagur Felledvegj 8^{IV}
Kyberham 8.

Ég skrifaði Frk. A. um daginn,
en hefi ekki svar fengið. Veit ekki
ástæðurnar. Vert líklega að fara að

greinastarf fyrir um, hvort hún sé
lifandi.

Jæja, nemni ekki að skrifa
meira. Bestu kveðjur okkar beggja.

Þíu broti

Pétur

Höfn, 14. mars, 1955.

Kæri bróðir.

Bestu þakkið fyrir bréf, svo og
blatavöggul. Heldur sýnist mí höfund-
deilumálið heima, mjólkurmálið, ó-
merkilegt í fjarsta, og mikið af fá-
sinnu virtist vera búið að segja
um það mál. Ég lít öðru hvoru í
fundargerðis og ásingagreinum um
þetta efni í blöðunum, en þetta
verð ég þó hveinskilnislega að játa,
að mér hefist ekki tekið að átt a
míg á, um hvað menn eru að
rífast. Éru ekki Ólofus Thors og þeir
með þessu, bara ef þeir mega
vera í stjórn? Þar sem móti
okkar og mótuvæðis sýnast halda
fyrirlestra um málið opiðberlega
2-3 vikur, gæti þú kannske gætt
mér þannig greiða að skrifa mér

Kjarna málsins, á einni eða hálfri
annari bladsíðu. (Fré-sögn Alþýðublaðs-
ins af kvemafundinum í Nýja bró var
mjög skemmtileg, og ekki ótrúleg).

Mjólkuflöskurnar á Korpólfs-
stöðum ágett demri um loqui þessara
höftinga. Áreiðanlega rétt, að þeir hafa
ekki attad að siindla á þessu, en
þ hversvegna þroftu þeir indilega að
vera að gefa þennan höggstát á -és?

Í eit-málinu sýnist
samilega ljóst meinsari þess geðheila,
-en hver var tilgangurinn hjá hon-
um með þeir að vinna eitinn? Var
það eingöngu gert til að geta dróttad
meinsari að Ólafi Thors? Ágæt grein
um málit var í Vísi, þar sem bent
var á þakklæti fjónasar til Tryggva
því að vera ekki vitri, og hlampa
með þeir siindi Morgunblaðsins.

Éf "opinbert velsami" væri í tísku,
væri óhjákvæmileg opinber réttar-
ransókn út af þessu máli.

2/ Ég man ekki betur en að ég heyrði það á sínum tíma, er þessi atvardi gerðust, að jónas hefði viljað láta setja Hlétin í Steinirum. Ekki hefi ég þó getað fundið neitt um þetta í bréfum mínum frá þeim tíma. Þú ert að geta að, hvort enginn hefði skrifað þér það (í des. 1930).

Þó að nýölkumálit sé sjálfsagt mekils-vest mál og meinsæris málit mestilegt menningarsögulegt gagn, eru þó önnur miklu merkari mál fyrir afkomu Íslendinga í aðsögu. Þú nefnir greiðslu þrot á þessu ári, sem ekki eru ósemnileg, a. m. k. ekki ómöguleg, og getu leitt til verulegs gengis- hruns á ~~1/2~~ íslenskri krónu. Vit gengistall mundi dýrtíðin autkast og atvinnuleysis hefst. Jafnvel þótt takist að komast hjá gengis- hruni virðist mér, að nýög alvarlegt atvinnuleysi og kaupgjaldsdeila

hljóti að vera í vöndum í næinni
framtíð, t. d. um næstu áramót. Þetta
stafar af því, að heinskreppan er nú, —
þrátt fyrir alla spádóma 'Asgeirs' As-
geirssonar — fyrst fyrir alvöru að ná Ís-
landi. Stórkostleg takmörkun á salt-
fiski fram leiðslunni er yfirvofandi.
— Að vísu eru einstöku „ljósi blettis“
í myndritinu, svo sem að Portúgal-
menn munu semilega ekki takmarka
inngætingu á Íslandi fiski svo
heitid geti á næstunni.*) Ítalíu eru og
sagðir velviljandi, en fjárhags landsins
er í rúst og (sem m. a. sýni sig í
herferðinni gegn blámönnum í Abess-
íníu, algengt einvaldshefndar-bragt til
að draga athyglina frá ástandinu heima
fyrir). Nótum standa vitanlega miklu
betur að rígi en vit, ef til kemur að
vit þurfum að keppa við þá í sam-
ingum í Ítalíu. — Spánerjar gjör-
samlegra gjaldeyrilausis. Ef þessum

*) A. m. k. ekki meðan við seljum fiskinn 2 sh.
Sólarí ballum (60 kg) en Nótum.

4/ menn, veri þó varð við sérlega
gullnum árangri að búa. Þið
höfum í mörg ár verið að vinna
markaði af Norðmönnum, og ef við
erjum að „skipta mörktunum“ yrðum
við óhjákvæmilega að „skila“ Norð-
mönnum einhverju aftur. Ef Ítalía
- eða önnur lönd - ^{minnka} ~~takmarka~~ innflut-
ing sína, yrði það og að nokkru
leyti að ganga út yfir okkur (Spán-
verjar hafa ekki takmarkað það mægi
af saltfiski, sem samtals má flytja
inn). Framlitslu takmörkun yrði
þannig óhjákvæmileg. Hins vegar
yrði hægt að hækka verðit nokkurt
eða a. m. k. að forðast frekari læktun.
En þarna yrði þó að fara varlega, þá
að ~~verði~~ samtök Norðmanna og Ís-
lendinga myndu verða nýjög óvin-
sel, og - ekki síst í einróðis lönd-
unum - gefa þeim mönnum byr-
' siglina, sem vilja gera út inn-
lenda fiskileitavara í Norðurhöf.

Veruleg verðhækkun mundi og - auk
þess sem hún vitanlega drogi ús úlfyl-
unni - jafnvel geta gest t.d. ítalska
leitangra allt að þeir þjárhagslega
forsvaranlega. - Portúgalis hafa í mörg
ár styrkt - með stórkostlegum íviln-
unum veidi leitangra til skjfundna-
lands. Það væri ekki vert að yta
undir frekari útbreittu slíkrar
ökonomískrar brjálseni (íslensku-
viku - mentalitets). Þorska stjórnin er samþing-
fís, það sem útgæta-
menn eru

Nú, ég er nú líginnlega
kanninn allanzt frá þeir, sem sama
skyldi: yfirvofandi atvinnu dillur,
Krafan um mikla kaupþæktun
fer að verða hávær, auk þess
sem atvinnuleysi sennilega lykst.
En með stjórnina að bakhyarli er
ósemilegt að verkamenur verði
nýjög lausir fyrir, svo að ekki
er ósemilegt, að föluvert áfök
verði. Ég hygg, að þú fái menn
mikils verðan hluti að hugsa um en
niðkur verk föll.

5/

Eg hefði að framan ekki minnst á dansk-íslensku samningana, eigi vegna þess að eg myndi eigi eftir þeim, heldur vegna þess, að eg feli vist, að þeir sé svo ómerkilegir. Hefi þó ekki séð þá né frétt af innihaldi þeirra en sem kannit er. - Þegar samningamenn komu heim birti Ekstrabladið spangilegt viðtal við þrups, sem eg lét fylgja heit með á samt lauslegri þýðingu. Þú ætti að setja það í Morgga (þó andvölat ekki mitt handrit) með einhverri þíllu til þrups í endanum, t.d. þeirri sem eg hefði skrifað.

Þrups að vísu gótsiljat Íslendingum að sumu leyti, en er sá ómállaus blaðvari að bráðnaðsmulegt er að gefa honum svolitla títu þjófisstungu. - Eg hefði verið að hugsa um hina sálfræðlegu skýringu á þessari undarlegu hegningu þrups um að Íslendingum sé nú að skiljast að það sé gott að halda sambandi við Dani.

Þrup var 'Íslendingum velviljatur í
sjálfstæðisbaráttunni, og hefir það m.a.
Kunnit fram í Danmestursögu hans.
Hinsvegum átti hann náttúrliga
í höggi við menn af sömu teg-
und og kunnur Berlin, sem álitu að
sjálfsagt væri að "hélði Ísl þeir" sem
þeir". Þá var "ádráttur" eflilegt
að koma með röksemdina: Ís-
lendingar verða miklu þögvari, ef
vit slökum á böndunum vit
þá. Röksemd, sem var í sumum
mannútleq og praktísk (og er
mikit notuð af "frjálslyndum" í
öllum mállefnum, sem mita að
þeir að beta haq verka manna).

Sífelld endurtekning á þessum
handhöggu röksemd hefir samfar.
Þrup um gildi hennar, - hverning
áttu 'Íslendingar annað en að
þrífast Danir, ef veit var gott vit
þá? Aðalröksemdin, að 'Íslendingar
áttu ^{kröfu á} að vera vera sjálfstæðis pólitískt,
vegna þess að þeir voru það menningu-
lega og efnalega, varð hulin af

6/ mætti viðvinna, og það gleymdist, sem þó
var jafu satt eftir sem áður, að
Íslendingar koma Dönum ekkert við
og Danir ekki Íslendingum. - Þess
vegna getur jafnvel svo greindur og
hluðfallsléga fjálslyndur maður sem
trúar látið sér detta í hug, að Íslending-
ar væri að vera í sambandi við Dani-
af þeir að þeir hafi hæg af þeir að brúa
saman við slíka stórþróf! Aldi þó að
vera samilega andstítt, að ef Íslendingar
legðu þann málhvasta á sjálfstæðis-
mál sín, eldi þeir þegar í stað að sekja
um inn tóku í Bretaveldi.

Nú helbi ég. - Hefi keypt
Dönsku lög Chr. V hjá forn bókasala, nýtt
eintak á 4,75. Þorsku lög fætt ekki
nú; skal sýpast um eftir gömlu
eintaki. Til munu vera margar
mismunandi útgáfur, sem kosta
þá 4-50 krónur, á að giska, eftir
þeir um L. & M. segja. Hefi þú hug-
mynd um, hvaða útgáfu þú
ilt þá? - Blót og Dönsku lög
sundi ég með jónsari skýrimanni

á Gullfossi.

Þið nýgj vel að leiða, þabba
og mömmu - þetta verður að vera bréf
til þeirra, jafnframt - svo og systkinum og
systkinabörnum. - Myð glöfust
að heyrast, að ekki á að skýra son
Kristjönu.

Bestu kveðjur frá Guðrúnu
og mér.
Þínu
Pétur,

Ferjum nýlega senda frá Akureyri
bók, sem „Haldis Þardóttir“ heitir, eftir
Sveinbjörnu Guðjónsen á Húsavík.
Ágættur minnisvart yfir þinglýsingu
20. aldar menningu. Myð skemmtily.
P.

Höfn, 17. apríl 1955.

Skvifa 1h. mai.

Kær brosir.

Sendi aðeins fáeinum línum með
gullfossi til að pakka síðasta bréf þitt.
Er þér gjörsamlega ósamþykktur um ástætur
þar er þú hefur fyrir, að þú vilji ekki taka
að þér borgarstjóra stöðuna. Að vísu er það
ótt, að sú stöða er sem stendur ein af
þeim stöðum, sem mesta þýtingu geta haft
fyrir sjálfstæðisflokkinn. Ef einhver fjáráðing-
ur eða angurgapur er settur í þessa stöðu,
getur hann spilað þessari „háborg í halds-
ins“ í höndum flokksins. Ef fjáráðingur-
inn er kosinn í höndum flokksins,
K.F.U.M.-klíkunnar eða að öðru leyti úr
hinni aðgerðar- og hugsjónaláusu hjórt,
sem mest ber á í sjálfstæðisflokknum,
hlýtur að halda áfram, að málum í
flokknum vinstra megin. Strax er Framsókn
hefti þungit senilegan þvingja í bejar málu
myndi „háborgin“ ~~meið~~ eiga fyrir sér að
falla fljótt. Ef borgarstjórnun hins-
vegur er kosinn í höndum vinstra
flokksins, er þó von um að „verjast“

enn um, hvít. Og þó þú átt eins, að rekin
sé töluvert radikál pólitík. Ef radikallata
hluta flokksins tekur að ná borgarstjóra-
setinu, er honum hins vegar nokkur
veginn í hätt fyrir hægri hlutanum. Þeir
verða í þú falli að setta sig við hif
skárra af tvennu illu - og það gera is-
denskis í haldsmenn lengi.

Á þeim mönnum, sem þú nefndir
í bréfi þínu sem hugsanlega frambyrðendur,
sé ég ekki að nema einn sé forvaran-
legur: þú. - Magnús Guðmundsson, Guð-
mundur Ásbjörnsson, Valgeir Björnsson (hann
hefi ég heyrt einhverju nefna) væru böllum fyrir
bæjarfélög. Um það getum við vist verið
sam mála án diskussionar. Sama er semi-
lega um gartar, sem mér stílt að eigi
allan sinn styrk í illskettu sinni en
engar í pólitíunni eiginleikum. Pétur Magnú-
son er vitur málafærshvatur en hefir,
þrátt fyrir aldur og reyndu, ekki lagt neitt
sjálfstætt til fjölmála. Jakob er og vitur
matur, en of óvinsell (einnig vinstra megin
í flokknum, vegna þess m.a. að hann hefir
gert Víri - eða litit Vísi að verða - að

2/ kristilegu sagnblaði?)- Petur Halldórsson
- nóg er alvaran, ekki vantar þat. En dettur
þes í hug, að hann myndi nokkuð gera
annað en að þybbast á máti þeim fram-
förum, sem sócialistar myndu stinga
upp á? Sparnaður og gudsort - enginn
ber lífi á þeim réttum tveim sínum,
jafnvel þótt dálitit af bindindis hvesni
þái að fljóta með til smekkbatis. —
þú hinsvegar, - þótt þú sért alltaf konserva-
tívar í skotunum á ýmsum andlegum
og wonefudum sitfertilegum efnum —
þes þó, ásamt þóni þorlákssyni, mirabile
dictu, sért á huga á ýmsum framfara-
málum og meiri vitsyni og pólibískum sans
en venja er til í samkundunum íkkar.
Enginn ásteta er til að óttast, að þú komist
í vasann á versta hluta flokksmannanna
þinna. Ég þa ekki séð neina ástetu
til, að þú taki ekki þann skærri hlutann
fyrir ráðgjafa! - Ég þa ekki betur séð, en
að þat verði mesta lían, sem flokkurinn geti
hlotuast, ef hann gerti þig at borgarstjóra.

suk þess myndi þakob ekkert gera!

Sína afsökun, sem þú hefir til: at
st. orast undan, er sú, at þú vilgís heldur
vera prófessor, þrátt fyrir sultalaun.

En var þú ykkur á at kjósa K.F.U.M.
mann, þótt það heiti aðeins "út kjörtímabil" er
eða þú um líkt. Það er ekki auðvelt at
losna við þessháttar legáta aftur!

Í þessu sambandi vil ég skjóta
þú at, at núna eru farnar at
bora á sér heima "menningar"stefnur,
sem miklu hattulegri eru en sócia-
lismi og kommúnismi í mínum augum.
Það er óskaplegt at sjá stúdentablátið
Njólni prenta upp hálfgeggjatar aftu-
haldsritgerðir prófessors Wieth-Knudsen.
Þetta er raunar aðeins hið sama,
sem matreitt hefir verið frá Ási
hingað til, aðeins í miðum glæsilegum
búningi, sbr. nasista flugritið um "sæðu
hattuna" í hitti fyrra. Kommúnistar
eru at eisu fullis afbeldis, en svo
principiellt fjandsamlegir andlegu
frelsi og framförum sem nasistar

3/ og Friarastakis menn eru þeir þó
ekki.

Eg bit Sigurd Petursson skipstjóri
fyrir stíran blaðaböggul. Þendi sérstak.
lega á, að í einu „Magasíni“ er löng
grein eftir - eða rital vit - Godtfred-
sen um síðveitar við Ísland. Bit
annars afsökunar á, hve lengi blót
hafa safnast að þessu sími. Met-
fram flutningum að kenna, en mest
trassaskap. Sendi útgáfu af norskum
lögum ^{fró 1800} sem eg keypti af fornboka-
sala fyrir kr. 2.50. Einnig sendi eg
Hindenburg, nýjustu bók Emil
Ludwigs. Þorandi hefir þú ekki
fengið hana áður og þyggur hann
þú í afmalisgröf frá mér. - Eg
hefi lesit aðra nýja bók eftir
hann, Führer Europas, nach der
Natur gezeichnet. Agat. - Nýbúinn
að eignast „Das unbekannte Island“
ljómandi myndabók frá Íslandi
eftir ljósmyndum teknum af Dr.
Walther Mering o. fl.

Man ekki fleira í bili. Þetta

Kveðjur frá mér og G.

Þímu bróður
Pétur.

Man ekki fleira í bili. Bestu

Kveðjur frá mér og G.

Þínu bróður
Pétur.

Skvifa 21/7. 1935.

Höfu, 28. júní 1935.

Kari broðir.

Bertu þakkið fyrir
tvö bréf, sem þú munt eiga
hjá mér. Nú í fyrra málið
senda þér, með vini mínum
Hauki Oddssyni, blatarusl
sem sofnast hefir seinasta
hálfan mánuð.

Heldur sýnist mér
horfa ólánlega fyrir ykkur
í borgarstjóra málinu og fram-
koma vinar vors Jakobs votta
„fari“ gagnvart flokkunum.
Svona hetami geta komið til
mála, ef þeir koma frá manni,
sem hefir verið borgarstjóri

og flokkarinn vill sparka,
En þennur væri það vitlauga
síðfötleg skylda hvers heitas.
legs manns að segja sig ús
flokknum, ef meiri hlutinn
stladi að kvefja fram kosningu
einhvers dóna eins og Krú
Zinsens eða labbrakits eins
og Guðmundar Ásbjörnssonar.
En að hata að segja sig
ús flokknum, ef maður verði
ekki kosinn sjálfur, í em-
bætti, sem hann á enga heint-
ing á og hefir takmarkaða
hefilleika til að gegna, - það
virdist oss vera heldur no
good. - Ef Jakob verður nú
ekki kosinn og segir sig
ús flokknum, hefir hann
þá nægilega marga með

sér til að koma flakkrum í
minni hluta við ^{nýjra} næstu kosn-
ingar í sumari? Og hvern
hafi þú annan, sem til
máa getur komið að kjósa?
Það hefir mér enn sem komið
er ekki orðið ljóst. (Stefán
Jóhann, sem eg hittí, er hann
var hér á ferð, fullgisti að
Guðmundur Asbjörnsson vildi
ólumur fö' stöðuna, en þyrfti
-af taktískum ástæðum eða
hugleysi? - ekki að láta mik-
it á þeir bera). - Nú, að þess
frágangnum virðist mér,
eins og þú getur skilið, að
sjálfsgöðu sá matur heppi-
legastur, sem R. Franke var
hefir stungið upp á, en
eins og eg hefi skrifað

henni ger og varla ráð fyrir
að fleirum en okkur tveimur
lístist á þann framhjótanda
og er hann þú semilega
úr sögunni. - En það verð
eg að segja, að það er góð-
samlegt forsjárleysi hjá
sjálfstæðismönnum að hafa
ekki komið sér saman í
taka tíð um „virkisefingja“
eftir Jón Þorláksson, sem
allis hljóta þó í langan
tíma að hafa vitat að
var dauðadæmdur. Það
er mikið undur, ef þessum
flokki tekst ekki sjálfsmord-
ið.

Þú munt hafa heyrt
um endalok samninganna

2/

við Ítalí. Andskoti
vintast nú kostunnir
vera hartir, að mæga
til að auka innkaup
í Ítalíu til muna og
þi þó ekki að flytja inn
nema röskan helming
af þeim fiski, sem við
fluttum þangað 1934.

Útanlega hekkar verðit,
semilaga fólust mikit,
en þó aldrei svo að við
verðum ekki niklum mun
verr settir en áður. Þuk
þess eru Ítalí á reitanlega
alveg á kúpunni með ex-
lendan gjaldþvi og þvi
viðbrítt, að þvi „frysti“
eithvott af andvott fiskjar

ins. Verst er þó ákveðið um
að ítölskum samninga-
mönnum, ~~skali~~ sem koma
heim til að sendja um
stöð fyrir ítalskum fiski-
flota, skuli vel tekið. Að
vissu er engin síðstöfk hatta
á þri, að fyrirtækið beri sig
vo vel, að Ítali munu
smáum saman geta ortið
sjálfala (= selvforsynandi)
með fisk, en það er ómögu-
legt að veita þeim þess
fróðindi á þess að
(Spanverjar, Portúgalsmenn,
Frakkar) Englendingar, Þjóttar,
Nardmenn o. s. frv. fái þau
líka. Þri liggur hattan.

En hégómaskapurim, sem
er eðliseinkenni einvæðis-
stjórna, er svo ríkur hjá
Ítöllum, að semilega verð,
er eðfitt að Rómum hjá
að veita þeim einhver frít-
indi (Þetta um hégómaskap-
ur & ekkert ómennt skuld-
ur, heldur vörðkennt af öll-
um, sem til ítalskra mála
þekkja).

Í Portúgal sleppum
við um, í raun réttir með
því að halda niðri fiskvæst-
inu og með stórmitum (ekki
de jure en de facto) til
fiskkaupmanna, sem
hafa meiri ágöta af verðum
með íslenskum fisk en um-
an (Herópit „sparit milli-
litina“ getur verið nógu

gott þar sem það á við,
en það kemur nú samt
fyrir að það borgar sig
letur að kaupa milliliting
Einnmitt þann hlutann, sem
út frá samvinnu-spekinga
sjónarmiði eru þeir alþöf-
ustu, þeir að þeir eru jafn-
framt finis menn, sem
geta haft áhrif á stjórna-
völdin). - Semilega getum
við haldið áfram að selja
eius og við viljum í Portúgal
meðan Portúgalsmenn hafa
negan gjaldeysi (og það virð-
ast þeir hafa). Innlutning,
hömlunur á Spáni og Ítalíu
kann ekki fyrr en þessi
lönd voru orðin upprishropp.

mál mí nokkurt ódrúvisei
við en síðast er eg skrifad
þés um það - eg var þá
mjög ákafur að ná samun-
ingum við Norðmenn. Nú
efast eg um, að heft verði
að komast að nokkrum
samningum, sem gæmu veri
að. Íslendingar hafa fengið
sinn skamt á Spáni og
Ítalíu og fá fráleitt meira
í bili. Það eina, sem okkur
verð hægur í sem stendur
vori, ef Norðmenn lofðu
að halda sér í skefjum í
Portúgal og t. d. nota að-
eins helmingjum af inn-
flutnings „rétti“ sínum þar.
Þá verð heft að hakka
verðit í Portúgal - sem

Þótt mér mundi að nokkru
leyti hagnast á. Éu haqur þeim
af þeir vorir ekki ^{semilega} nokkilega mik-
ill til þess, að þeir vildu
geta upp him dýrkeypta
(og að úsu gagnslitla), "rétt"
sinn. Þeir munu að minni
byggju einmitt heimta að
'Íslendingar haldi sér í stafjum
í Portúgal, en það er okkur
eins og sakir stunda ómög-
legt. Amarsstadar í Suðis-
evrópu þurfa þeir ekki að
vera svo ykjahræddir við
samkeppni okkar sem stundur,
þeir vita, hvað skerf Ítalía og
Spánn hafa skammtat okkur,
og semilega er Fisksölusam-

lagit ekki viðbúit að hótta
þeim hatoámmi samkeppni
í Súturameríku?

Mig langar til
að þetta ymsu við um hvern
anna dansk-íslenska
sanning, Godtfredsen, döna-
skap Danu almennt í okkar
gærd o. s. f. v. en verð mí
að hotta. Bestu kveðjur
G-oz min til allra heima.

Blissatú

þinn bróðir
P.

Gjalddagi: 1.6.1935

Aðalumboð:

Island

Iðgjald kr.:

52.35 D.6.66 Nr 242618

Frádráttur kr.:

Mismunur kr.:

éður
P. Benediktsson,

Skólav. st. 11 A,

Re.

Fyrir tryggingu þessa er iðgjald fyrir 1/2
ár greitt frá ofanmefndum gjalddaga.

ATH. Iðgjaldsendurgreiðsla sú og ágóði, er tryggingu þessari ber, greiðist með ofangreindum frádrætti. Réttur til iðgjaldsendurgreiðslu og ágóða er samkvæmt ákvæðum tryggingarskilyrðanna, og frádrátturinn er sá hluti sjóðs félagsins, er henni ber samkvæmt reglum staðfestum af Sviakonungi.

Frádrátturinn er gjörður einu sinni á ári, á því iðgjaldi sem fellur 1. september eða seinna á tryggingarárinu.

Á þeim tryggingum, sem iðgjaldsendurgreiðsla og ágóði að öllu leyti greiðist með hækkun á tryggingarupphæðinni, eða þar sem hún er lögð við og ávextuð, kemur þannig enginn frádráttur til greina. Eins er ástát um þær tryggingar, sem ekki hafa rétt til ágóða.

Án leyfis stjórnarinnar má ekki taka við upphæðinni eftir lok liðunarmánaðarins, og verður kvittun þessi, til þess að hún sé gild, að bera með sjer greiðsludag og vera undirrituð af feliðri félagsins eða umboðsmanni þeim, er í hlut á.

LIFFÖRSÁKRINGS-AKTIEBOLAGET THULE

A. Carl D. Fulmés & Co.

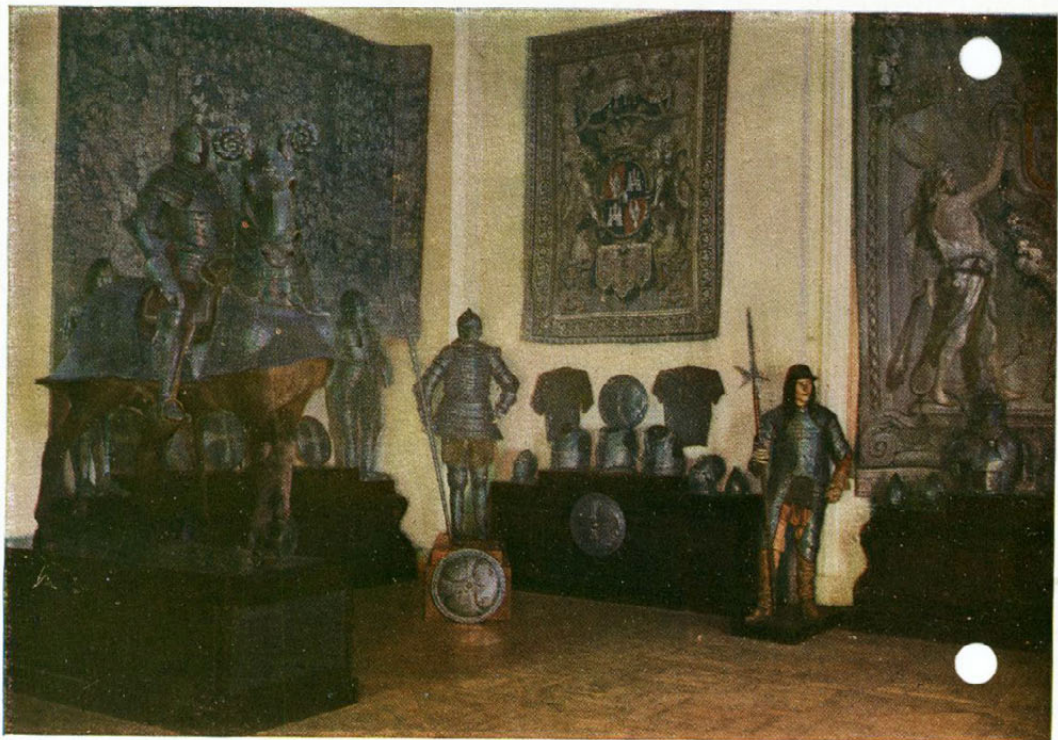
Að iðgjald þetta sé greitt

Sambærð
- 6. JUN 1935
1935 vottar:

Anna Thorslacius
stjórnari

LÍFSÁBYRGÐARFÉLAGIÐ THULE

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

ИЗДАНИЕ

Ц И К

СССР

ПОЧТОВАЯ КАРТОЧКА

CARTE POSTALE • POSTKARTE • POST-CARD

Skiustbrief

DANMARK

Stöfn. 12.7.1935.

Handwritten text in Cyrillic script, likely a letter or message, starting with "Kimi listi. Man ehfi..." and "at greita eitru gvingu...".

Handwritten address in Icelandic: "Herra prófessor Bjarni Benediktsson Langavegi 18A Reykjavík."

Москва, Москва. Госуд. Оркестр. Цел. ...

Главлит № А-90717. Тир. 50.000 экз. Москва, 1933.

ГОЗНАК